

กรมสนับสนุนบริการสุขภาพ
มีนาคม 2564

ความรู้เรื่องวัคซีน ป้องกันโรคโควิด 19 สำหรับประชาชน

โรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 เป็นโรคที่สามารถป้องกันได้โดยการสวมหน้ากากอนามัยหรือหน้ากากผ้าตลอดเวลา หลีกเลี่ยงการเข้าไปในพื้นที่ที่มีคนหนาแน่นแออัดหรือพื้นที่ปิด หมั่นล้างมือด้วยสบู่หรือใช้เจลแอลกอฮอล์ทุกครั้งเมื่อทำกิจกรรมประจำวัน หลีกเลี่ยงเอามือไปจับหน้าตา ปาก จมูก ไม่ใช่ของส่วนตัวร่วมกับผู้อื่น กินอาหารแยกสำหรับหรือใช้ช้อนกลางส่วนตัว ทำร่างกายให้แข็งแรง พักผ่อนให้เพียงพอ นอกจากการป้องกันวิธีต่าง ๆ แล้ว ปัจจุบันสามารถป้องกันโรคได้ด้วยการฉีดวัคซีนไปกระตุ้น ทำให้ร่างกายสร้างภูมิคุ้มกันโรค

อสม. รู้และบอกต่อ... ปลอดภัยจากโควิด-19

ชุดที่ 1

วัคซีนคืออะไร...?

คือ สารที่ฉีดเข้าไปสู่ร่างกาย เพื่อกระตุ้นให้ร่างกายสร้างภูมิคุ้มกันโรค

- ทำจากเชื้อโรคที่ตายแล้ว
- ทำจากเชื้อโรคที่อ่อนแอจนไม่ทำให้เกิดโรคได้

เมื่อฉีดเข้าสู่ตัวเรา ร่างกายเราก็จะสร้างภูมิคุ้มกันกับโรคนั้น

การป้องกันที่ดีที่สุด คือ สวมหน้ากาก เป็นระยะห่าง หมั่นล้างมือ

สายด่วน อสม. 1426

วัคซีน คือ สารที่ฉีดเข้าไปสู่ร่างกายเพื่อกระตุ้นให้ร่างกายสร้างภูมิคุ้มกันโรค ทำมาจากเชื้อโรคที่ตายแล้ว หรือทำมาจากเชื้อโรคที่อ่อนแอจนไม่ทำให้เกิดโรคได้ โดยเมื่อฉีดวัคซีนเข้าสู่ตัวเราแล้วร่างกายเราก็จะสร้างภูมิคุ้มกันกับโรคนั้นขึ้นมา

อสม. รู้และบอกต่อ... ปกป้องภัยจากโควิด-19

ชุดที่ 1

ทำไมต้องฉีดวัคซีน...?

การป้องกันที่ดีที่สุด คือ สวมหน้ากาก เว้นระยะห่าง หมั่นล้างมือ

สายด่วน
สุขภาพ 1426

สาเหตุที่ประชาชนต้องฉีดวัคซีน เพื่อสร้างเสริมภูมิคุ้มกันโรค ทำให้ร่างกายสามารถต่อสู้กับเชื้อโรค ป้องกันการเจ็บป่วยและการเสียชีวิต จากการติดเชื้อโรคไวรัสโคโรนา 2019 และช่วยลดการแพร่ระบาดของโรค ต่อประชาชนในวงกว้างได้

อสม. รู้และบอกต่อ... ปกป้องภัยจากโควิด-19

ชุดที่ 1

คนไทยมั่นใจคุณภาพ ความปลอดภัย วัคซีนโควิด-19

1. มีผลการทดสอบประสิทธิภาพและความปลอดภัย

2. ต้องผ่านการรับรองความปลอดภัยจาก อย.

3. มีการติดตามความปลอดภัย
ในช่วงที่ประชาชนได้รับการฉีดวัคซีน

การป้องกันที่ดีที่สุด คือ สวมหน้ากาก เว้นระยะห่าง หมั่นล้างมือ

สายด่วน
สุขภาพ 1426

ด้านความปลอดภัยของวัคซีนโควิด 19 ประชาชนไทยสามารถมั่นใจในคุณภาพ ความปลอดภัยของวัคซีนโควิด 19 ที่รัฐบาลโดยกระทรวงสาธารณสุข ได้นำมาให้บริการฉีดเข้าสู่ร่างกาย โดยมีผลการทดสอบประสิทธิภาพและความปลอดภัย ที่ได้มาตรฐาน ผ่านการรับรองคุณภาพและความปลอดภัยจากกรมวิทยาศาสตร์การแพทย์ และมีการติดตามอาการไม่พึงประสงค์ในกลุ่มผู้ได้รับการฉีดวัคซีนทุกคนอย่างต่อเนื่อง ผ่านแอปพลิเคชัน “หมอพร้อม” อสม. และเจ้าหน้าที่สาธารณสุข

อสม. รู้และบอกต่อ... ปกป้องจากโควิด-19 ชุดที่ 1

คนไทยทุกคนมีสิทธิเข้าถึงวัคซีนโควิด-19

กลุ่มเสี่ยงเหล่านี้ควรได้รับวัคซีนก่อน

บุคลากรทางการแพทย์และสาธารณสุข ทั้งภาครัฐและเอกชน และอสม. ด้านหน้า

ผู้ที่มีโรคประจำตัว

- โรคหัวใจ
- โรคเบาหวาน
- โรคทางเดินหายใจเรื้อรัง
- โรคหัวใจและหลอดเลือด
- โรคไตเรื้อรัง
- โรคหลอดเลือดสมอง
- โรคกระดูกพรุน

ผู้ที่มีอายุ 60 ปีขึ้นไป

เจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องกับการควบคุมโควิด-19 ที่มีโอกาสสัมผัสกับผู้ป่วย

การป้องกันที่ดีที่สุด คือ สวมหน้ากาก เว้นระยะห่าง หมั่นล้างมือ

สายด่วน 1426

ใครที่มีสิทธิได้รับการฉีดวัคซีนโควิด 19 “ประชาชนไทยทุกคน” มีสิทธิเข้าถึงและได้รับการฉีดวัคซีนโควิด 19 หากแต่ในระยะแรกรัฐบาลจะได้ดูแลให้บริการฉีดวัคซีนให้กับกลุ่มเสี่ยงก่อน ได้แก่ บุคลากรทางการแพทย์และสาธารณสุขด้านหน้า, กลุ่มอายุ 18 ปีขึ้นไปที่มีโรคประจำตัว 7 โรค, กลุ่มอายุ 60 ปีขึ้นไป และเจ้าหน้าที่ที่ปฏิบัติงานเกี่ยวกับการควบคุมโรคโควิด 19 ที่มีโอกาสสัมผัสโรคกับผู้ป่วย

อสม. รู้และบอกต่อ... ปกป้องภัยจากโควิด-19 **ชุดที่ 2**

กลุ่มที่ได้รับวัคซีนระยะแรกโดยสมัครใจ

1. ผู้มีโรคประจำตัว ได้แก่ โรคทางเดินหายใจเรื้อรังรุนแรง โรคหัวใจและหลอดเลือด โรคไตวายเรื้อรัง โรคหลอดเลือดสมอง โรคมะเร็ง โรคเบาหวาน โรคอ้วน
2. ผู้ที่มีอายุ 60 ปีขึ้นไป
3. เจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องกับการควบคุมโรคโควิด-19

การป้องกันที่ดีที่สุด คือ สวมหน้ากาก เว้นระยะห่าง หมั่นล้างมือ

สายด่วน 1426

กลุ่มที่ได้รับวัคซีนระยะแรกโดยสมัครใจ มีดังนี้

1. ผู้มีโรคประจำตัว ได้แก่ โรคทางเดินหายใจเรื้อรังรุนแรง โรคหัวใจและหลอดเลือด โรคไตวายเรื้อรัง โรคหลอดเลือดสมอง โรคมะเร็ง โรคเบาหวาน และโรคอ้วน
2. ผู้ที่มีอาการ 60 ปีขึ้นไป
3. เจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติงานควบคุมโรคโควิด 19

อสม. รู้และบอกต่อ... ปกป้องภัยจากโควิด-19 **ชุดที่ 2**

ทำไมวัคซีนโควิด-19 ต้องฉีด 2 ครั้ง

1. ฉีดวัคซีนเข็มที่หนึ่งแล้ว จะเริ่มได้ผลอย่างน้อย 2 อาทิตย์ แต่จะได้ผลเพียง 50 %
2. ฉีดวัคซีนเข็มที่สองอย่างน้อย 1 อาทิตย์ จึงจะได้ผลสูงตามผลการวิจัยของแต่ละวัคซีน

* ดังนั้น จำเป็นต้องฉีดวัคซีน 2 ครั้ง จึงจะมีประสิทธิภาพเทียบเท่ากับผลวิจัยของวัคซีนแต่ละยี่ห้อ

แหล่งที่มา : ศ.บพ เทียรดี รักรุ่งธรรม คณะแพทยศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

การป้องกันที่ดีที่สุด คือ สวมหน้ากาก เว้นระยะห่าง หมั่นล้างมือ

สายด่วน 1426

ทำไมวัคซีนโควิด 19 ต้องฉีด 2 ครั้ง

1. ฉีด **วัคซีนเข็มที่หนึ่ง** แล้ว จะเริ่มได้ผลอย่างน้อย 2 อาทิตย์ แต่จะได้ผลเพียง 50%

2. ฉีด **วัคซีนเข็มที่สอง** อย่างน้อย 1 อาทิตย์ จึงจะได้ผลสูง ตามผลการวิจัยของแต่ละวัคซีน

* ดังนั้น จึงจำเป็นต้อง **ฉีดวัคซีน 2 ครั้ง** จึงจะมีประสิทธิภาพเทียบเท่ากับผลวิจัยของวัคซีนแต่ละยี่ห้อ

ขั้นตอนการขอรับวัคซีนของกลุ่ม อสม. และประชาชนกลุ่มเสี่ยง

1. เจ้าหน้าที่สาธารณสุข/อสม.

1.1 สำรวจกลุ่มเป้าหมาย

- ประชาชนกลุ่มเสี่ยง
- อสม. ด้านหน้า

1.2 เตรียมระบบข้อมูลข่าวสาร

- แบบรายงาน
- สแกนหมอพรีออน

2. ประชาชนกลุ่มเป้าหมาย

2.1 แจ้งนัดหมายโดย เจ้าหน้าที่/อสม.

2.2 ชั้นเตรียมการ

- ศึกษาข้อมูลเกี่ยวกับวัคซีน จากกระทรวงสาธารณสุขหรือ อสม.

- เตรียมร่างกายให้แข็งแรง ต้องไม่มีไข้ในวันที่ฉีดวัคซีน

2.3 ชั้นรับวัคซีน

- เข็มที่ 1

* รับวัคซีนเข็มที่ 1 แล้วสังเกตอาการ 30 นาที

* กลับไปสังเกตอาการต่อที่บ้าน และรายงานเป็นระยะ 1 วัน, 7 วัน และ 30 วัน ผ่าน LINE Official “หมอพร้อม” หรือ อสม. บัดดี (จับคู่กับ อสม.)

* ป้องกันตัวเองตามมาตรการ

- เข็มที่ 2

* ปฏิบัติตามขั้นตอนเดียวกับการรับวัคซีนเข็มที่ 1

2.4 รับใบรับรองการรับวัคซีนโควิด 19

* การป้องกันที่ดีที่สุด คือ สวมหน้ากาก เว้นระยะห่าง หมั่นล้างมือ*

ผลข้างเคียงที่อาจเกิดขึ้นกับผู้ที่ได้รับวัคซีนโควิด-19

เมื่อฉีดวัคซีนเข้าสู่ร่างกายแล้ว อาจมีผลข้างเคียงเล็กน้อย ซึ่งเป็นเรื่องปกติที่แสดงให้เห็นว่า ภูมิคุ้มกันกำลังถูกกระตุ้นจากวัคซีน

มีไข้

ปวด หรือระคายเคืองบริเวณตำแหน่งที่ฉีด

ปวดเมื่อยตามตัว

หากเกิดผลข้างเคียงตั้งแต่ฉีดวัคซีนเข็มแรก ในเข็มที่สองก็อาจมีอาการมากขึ้นได้เล็กน้อย

แหล่งที่มา : ศ.พว.เกียรติ ธิภรณ์ธรรม คณะแพทยศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ผลข้างเคียงที่อาจเกิดขึ้นกับผู้ที่ได้รับวัคซีนโควิด

เมื่อฉีดวัคซีนเข้าสู่ร่างกายแล้ว อาจมีผลข้างเคียงเล็กน้อย ซึ่งเป็นเรื่องปกติที่แสดงให้เห็นว่า ภูมิคุ้มกันกำลังถูกกระตุ้นจากวัคซีน เช่น มีไข้ ปวดหรือระคายเคืองบริเวณตำแหน่งที่ฉีด ปวดเมื่อยตามตัว

หากเกิดผลข้างเคียงตั้งแต่ฉีดวัคซีนเข็มแรก ในเข็มที่สองอาจมีอาการมากขึ้นได้เล็กน้อย

อสม. รู้และบอกต่อ... ปกป้องภัยจากโควิด-19

ชุดที่ 2

การดูแลตนเองเบื้องต้น
จากผลข้างเคียงวัคซีนโควิด-19

- ผู้มีประวัติแพ้วัคซีนหรือแพ้ยาแบบรุนแรง ควรแจ้งให้แพทย์ทราบก่อน
- หลังฉีดวัคซีนให้รอดูอาการ 30 นาที
- โอกาสเกิดผลข้างเคียงมีเพียง 10-15 % ของผู้ที่ได้รับวัคซีน

หากมีอาการมีไข้ ปวดเมื่อย หรือปวดตำแหน่งที่ฉีด สามารถกินยาพาราเซตามอลได้

ไม่ควรกินยาแอสไพริน อาจทำให้เกิดอาการแทรกซ้อนได้

อาการแพ้วัคซีนสามารถหายเองได้ ประมาณ 3-4 วัน

แหล่งที่มา : ศ.บพ.เกียรติ รักษ์รุ่งธรรม คณะแพทยศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

การป้องกันที่ดีที่สุด คือ สวมหน้ากาก เว้นระยะห่าง หมั่นล้างมือ

สายด่วน 1426

การดูแลตนเองเบื้องต้นจากผลข้างเคียงวัคซีนโควิด 19

1. ผู้มีประวัติ **แพ้วัคซีน หรือ แพ้ยาแบบรุนแรง** ควรแจ้งให้แพทย์ทราบก่อน หลังฉีดวัคซีนแล้วให้รอดูอาการ 30 นาที ซึ่งโอกาสเกิดที่จะเกิดผลข้างเคียงมีเพียง 10 – 15% ของผู้ที่ได้รับวัคซีน
2. หากมีอาการไข้ ปวดเมื่อย หรือปวดตำแหน่งที่ฉีด สามารถกินยาพาราเซตามอลได้
3. ไม่ควรกินยา**แอสไพริน** อาจทำให้เกิดอาการแทรกซ้อนได้
4. อาการแพ้วัคซีนสามารถหายเองได้ ภายใน 3 – 4 วัน

การปฏิบัติตัวเมื่อมีอาการข้างเคียงรุนแรง

- ▶ มีไข้สูง ปวดศีรษะ ผื่นขึ้นทั้งตัว
- ▶ เหนื่อย แน่นหน้าอก หรือหายใจไม่ออก ชัก หหมดสติ
- ▶ อาเจียนมากกว่า 5 ครั้ง
- ▶ ปากเปื่อย หรือกล้ำเนื้ออ่อนแรง
- ▶ มีจุดเลือดออกจำนวนมาก

ควรรีบแจ้งเจ้าหน้าที่ หรือ อสม. เพื่อพบแพทย์โดยด่วน!

การปฏิบัติตัวเมื่อมีอาการข้างเคียงรุนแรง

- ▶ มีไข้สูง ปวดศีรษะ ผื่นขึ้นทั้งตัว
- ▶ เหนื่อย แน่นหน้าอก หรือหายใจไม่ออก ชัก หหมดสติ
- ▶ ปากเปื่อย หรือกล้ำเนื้ออ่อนแรง
- ▶ มีจุดเลือดออกจำนวนมาก

* ควรรีบแจ้งเจ้าหน้าที่ หรือ อสม. เพื่อพบแพทย์โดยด่วน

คำแนะนำผู้ที่ได้รับวัคซีนโควิด-19 แล้ว

ถึงแม้ว่าจะได้รับวัคซีนแล้ว ก็ไม่ควรประมาท ยังคงต้องรักษามาตรการ

เพื่อลดโอกาสการติดเชื้อของตนเองในกรณีที่วัคซีนยังออกฤทธิ์ไม่เต็มที่

คลิปวิดีโอ “ฉีดวัคซีนโควิด 19
ปลอดภัยจริงไหม ใครควรฉีด”

ชุดที่ ๑ ความรู้เบื้องต้น
เกี่ยวกับวัคซีนโควิด 19

ชุดที่ ๒ ความรู้ความเข้าใจ
ในการรับวัคซีนและการปฏิบัติตน
หลังการรับวัคซีนโควิด 19